

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล ด้านมิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ และด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ภาพ หรือมิตรสัมพันธ์ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อสรุปได้ดังนี้

- 1.1 ด้านมิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ สั่งการให้ทำงานโดยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา การปฏิบัติงานต้องมีการมีการประชุมวางแผนและปรึกษาผู้ใต้บังคับบัญชาก่อนดำเนินการ และมุ่งทำงานเพื่อเป้าหมายของโรงเรียนโดยไม่เห็นแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

- 1.2 ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ภาพ หรือมิตรสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติต่อ

ผู้บังคับบัญชาด้วยความห่วงใย ไม่ถือเอาระเบียบเล็กน้อยมาจับผิดผู้ใต้บังคับบัญชา และให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา และให้คำปรึกษาในปัญหาต่าง ๆ ดูแลเอาใจใส่ต่อสวัสดิการของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ใช้ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการพัฒนาหน่วยงาน ระดมความคิดของบุคคลในหน่วยงานโดยยึดหลักเหตุผลมาประกอบการตัดสินใจ และเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผน

2. ผลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่ง และประสบการณ์ในงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

3.1 ด้านมิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ ผู้บริหารและครูผู้สอนควรมีการร่วมมือกำหนดแผนการดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารและครูผู้สอนควรมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตามแผนงานที่วางแผนไว้ ผู้บริหารและครูผู้สอน ควรมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด และผู้บริหารและครูผู้สอนควรยอมรับการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ในการทำงานเพื่อความเหมาะสมกับงาน

3.2 ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ภาพ หรือ มิตรสัมพันธ์ ผู้บริหารควรส่งเสริมความเข้าใจในการทำงานเปิดโอกาสให้บุคลากร ได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อให้เพื่อนร่วมงาน ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในหน่วยงาน และผู้บริหารควรยกย่องและส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถในงานให้รับบทบาทในการบริหารงาน และงานที่มีความสำคัญ

3.3 ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล ผู้บริหารและครูผู้สอนควรสร้างความตระหนักในการทำงานเพื่อหวังผลสำเร็จในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาเพื่อร่วมกันทำงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ อย่างมี

ประสิทธิภาพ และผู้บริหารและครูผู้สอนต้องร่วมกันศึกษาและค้นหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 5

4.1 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาด้านมิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือให้เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม กำกับติดตามผลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด มีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องสนับสนุนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ภาพ หรือมิตรสัมพันธ์ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีโอกาสทดลองปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนตามความถนัด และความสามารถของตนเอง และนอกจากนี้จะต้องส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา เพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จะต้องมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในงาน มีการสอนงาน แนะนำแนวความรู้เฉพาะทางให้กับครูผู้สอนที่ยังขาดประสบการณ์ในงาน เช่น การใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ การจัดทำบัญชี การดำเนินงานประกันคุณภาพ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาด้านมิติมุ่งประสิทธิผล ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างจริงจัง มีการปรึกษาหารือตั้งเป้าหมายเพื่อความสำเร็จงาน มีการแต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถมารับผิดชอบงาน และเป็นผู้นำในการปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ และผู้บริหารจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ แก่ครูผู้สอนให้สามารถปฏิบัติงานได้ สร้างความตระหนักในผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน มองเห็นเป้าหมายที่สำคัญคือการพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามณฑล 5 อยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำสูงมี ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ตามยุคสมัย ผู้นำมีคุณลักษณะของความมีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลักสำคัญใน การดำรงตนในสถานศึกษา มีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการทำงาน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดีและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นนักพัฒนาที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องเข้า มาร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษา สามารถโน้มน้าวให้บุคลากรในสังคม และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจให้ความร่วมมือและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผล การศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของจาวรธรรม หลักคำพັນท์ (2547 : 83-84) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สุประวีณ์ สุนย์ตะคุ (2548 : 100 – 105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของผู้นำมีการปฏิบัติในระดับมาก สมพิศ สุขบัญญัติ (2549 : 112 - 115) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับ คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมผู้นำโดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านพฤติกรรมที่เน้นงาน เน้น ความสัมพันธ์และเน้นการเปลี่ยนแปลงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านสุพรรณิ มาตรโพธิ (2549 : 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐใน เขตกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐมีภาวะผู้นำด้านมุ่ง เกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด วิเชียร แ่งพรหม (2550 : 78-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สุพิษ จุ้ยกลาง (2550 : 76-77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เบ็ญญา ธนา มุ่งศักดิ์บัวร (2551 : 81) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวันครู 2502 ตามความคิดเห็นของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ผลการศึกษาวินิจฉัย พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวันครู 2502 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สมพงษ์ อ่อนสำออง (2551 : 108-112) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กานดา จันทร์สวัสดิ์ (2552 : 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอเวียงแหง มีการรับรู้ว่าคุณสมบัติที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำทั้งด้านมุ่งงาน และ มุ่งสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และจิรา นุช สระสม (2555 : 93-95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาเรียงลำดับตามแบบของการใช้ภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติตามภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 3 มิติ พบว่า

1.1 ด้านมิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ สภาพการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามุ่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามได้เข้าใจในการทำงานตามแนวนโยบายหรือการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติงานให้ได้ผล และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้ร่วมกันวางแผนงาน รวมถึงการใช้ภาวะผู้นำด้านมิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ควบคู่กันโดยตลอด จึงทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับการศึกษาของจากรุวรรณ หลักคำพันธ์ (2547 : 83-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร

สถานศึกษา ตามทรงสนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และวิเชียร แง่พรหม (2550 : 78-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรงสนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำด้านมิติมุ่งงาน หรือกิจสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และสุพรรณณี มาตรโพธิ (2549 : 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีใน มหาวิทยาลัยของรัฐ

ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีภาวะผู้นำ ด้านมุ่งสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ภาพ หรือมิตรสัมพันธ์ มีพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นที่ปรึกษา และเป็นที่ยังผู้ได้บังคับบัญชาได้ ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีขวัญและกำลังใจในการทำงาน จึงทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมถึงการใช้ภาวะผู้นำด้านมิติมุ่งงานและด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ภาพ ควบคู่กับการบริหารงานจึงทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จารุวรรณ หลักคำพันธ์ (2547 : 83-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรงสนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรงสนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ภาพหรือมิตรสัมพันธ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และวิเชียร แง่พรหม (2550 : 78-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรงสนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรงสนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 มิติมุ่งสัมพันธ์ภาพ หรือมิตรสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และสุพรรณณี มาตรโพธิ (2549 : 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีใน มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีภาวะผู้นำด้านมุ่งงาน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล พฤติกรรมด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด สามารถใช้ศิลปะจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารได้ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการใช้ภาวะผู้นำด้านมิติมุ่งประสิทธิผลควบคู่กันโดยบริหารงาน จึงทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ หลีกคำพันธ์ (2547 : 83-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านมิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และวิเชียร แจ่มพรหม (2550 : 78-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านมิติมุ่งประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก และสุพรรณิ มาตรโพธิ (2549 : 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีภาวะผู้นำด้านมุ่งเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตามทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการการปฏิบัติตามภาวะผู้นำทั้ง 3 ด้านอย่างเคร่งครัด มีการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และร่วมบริหารอย่างจริงจัง ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับธวัชชัย มีประเสริฐ (2550 : 84-86) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทฤษฎีของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลิขัณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทฤษฎี

ของผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมจำแนกตามตำแหน่งไม่แตกต่างกัน และสมพงษ์ อ่อนสำอาง (2551 : 108-112) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ลักษณะการจัดการศึกษา พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตามทรรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ดีสามารถบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความรู้ความสามารถและทักษะการบริหารนำบุคลากรและผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจึงมองพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับธวัชชัย มีประเสริฐ (2550 : 84-86) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทรรศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทรรศนะของผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมทั้งสามด้านเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน จารุวรรณ หลักคำพันธ์ (2547 : 83-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และวิเชียร แก่พรหม (2550 : 78-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรรศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีทรรศนะต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร

สถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและสมพงษ์ อ่อนลำอาจ (2551 : 108-112) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงควมมีภาวะผู้นำโดยสนับสนุนแต่งตั้งบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารจะต้องให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนให้กำลังใจ ส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามความถนัดและความสามารถ และจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและร่วมกันในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากบทบาทในการผู้บริหารสถานศึกษานั้นควรจะทำหน้าที่ให้เต็มความสามารถพยายามกระตุ้นให้บุคลากรได้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่ต้งกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนให้กำลังใจช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถ ยอมรับฟังปัญหาต่าง ๆ และร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว ซึ่งผลการบริหารจะปรากฏตามคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของไพศาล แสนยศบุญเรือง (2550 : 59-60) ได้กล่าวถึงแบบภาวะผู้นำสถานศึกษา โดยมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าประสงค์ กระตุ้นจิตวิญญาณของทีมงาน มีการกระตุ้นทางปัญญา ให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น แนะนำแนวทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ ขอความร่วมมือจากผู้อื่นในการมองปัญหาจากหลายแง่ หลายมุมตรวจสอบประเด็นสำคัญของปัญหาในการทำงาน ด้านการคำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล แนะนำความก้าวหน้าของครูในโรงเรียน ให้เวลาในการสอนงานและแนะนำแก่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคลคำนึงถึงความสามารถและแรงบันดาลใจที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ภาพ หรือมิตรสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหาร

สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมความเข้าใจระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในงานต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ภาพ หรือมิตรสัมพันธ์อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ในงานน้อยได้เรียนรู้กับครูหัวหน้าฝ่ายเพื่อเรียนรู้การปฏิบัติงาน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะภาวะผู้นำของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.2 ควรศึกษา ทัศนคติต่อการทำงาน ความพึงพอใจของครู และบุคลากรของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5